

Nr 190.

Av herr **Hansson** i Rubbestad, om sänkning av räntan å egnahemslån för jordbruksändamål.

En av de bästa åtgärder, som statsmakterna vidtagit på det sociala området under de sista årtiondena, torde vara jordbruksegnahemslåneverksamheten. Genom densamma har nämligen skapats nya egna hem och utkomst-möjligheter åt många tiotusentals mindre bemedlade personer i detta land, vilka, utan den hjälp, som staten därigenom lämnat, kanske till stor del varit tvungna att räknas bland de arbetslösas skara.

Var och en, som litet närmare känner till dessa småbrukares omständigheter, vet dock att den allra största delen av dessa ha att kämpa med mycket stora ekonomiska svårigheter. Genom den ringa tillgången till extra arbete, som förekommit under de senaste åren, har det varit ganska svårt, för att inte säga omöjligt, för det övervägande flertalet att skaffa sig någon extra inkomst. Och på de små jordbruk, det här i allmänhet gäller, produceras knappast mera än det som förbrukas i det egna hushållet, och följaktligen ha dessa mindre jordbrukare ej heller haft någon nämnvärd nytta av de åtgärder, som vidtagits för jordbrukets stödande. Följaktligen har det medfört stora svårigheter att kunna skaffa kontanta penningar till erläggande av skatter samt ränta och amortering å egnahemslånet.

Riksdagen har ju också under de tre senaste åren beviljat rätt så betydande belopp för att möjliggöra ett uppskov med betalandet av dessa räntor och amorteringar. Dessa åtgärder kunna ju vara bra för tillfället, men i det långa loppet hjälpa de inte, så vida inte utkomst-möjligheterna under tiden i någon större grad förbättras. Och de förbättrade utkomst-möjligheter, som här kunna komma ifråga, äro huvudsakligen endast extra förtjänst-arbete. Något sådant är emellertid, som jag påvisat förut, ganska svårt att finna och torde så förbliva en längre tid framåt.

För min del har jag därför den uppfattningen att statsmakterna fortfarande måste lämna ett visst stöd till dessa egnahemslåntagare. I vilken form detta lämpligen bör ske kan ju diskuteras. Uppskovs-linjen kan vara bra till en viss tid, men den kan lätt medföra den faran, att viljan hos egnahemslåntagaren att fullgöra sina skyldigheter slappnar, vilket naturligtvis inte är önskvärt. Jag anser därför en lämpligare väg vara att gå in för en sänkning av räntan. Därvid kommer man också i närmare överensstämmelse med de principer, som rådde vid startandet av denna egnahemslånerörelse. Då ville man poängtera egnahemslånerörelsens sociala karaktär genom att fastställa en betydligt lägre ränta å dessa lån än den som då tillämpades i den öppna penningmarknaden.

De räntesatser, som nu tillämpas nämligen 3,6 procent å amorteringsdelen och 4 procent å den stående delen av lånet, ligga emellertid över den

allmänna penningmarknadens räntesatser. Nu kan man ju utan svårighet mot fastighetsinteckning få låna för 3 och 3 ¹/₂ procent och i vissa fall även lägre. 1931 års egnahemsutredning anförde i sitt betänkande angående denna sak följande: »För att betona egnahemslåneverksamhetens sociala karaktär syntes det önskligt att räntan å egnahemslån hölles på en lägre nivå än det i allmänna penningmarknaden gällande diskontot. Det låge i statens intresse att stödja dem, som i likhet med egnahemslånetagarna i viss omfattning sökte skapa nya försörjningsmöjligheter. Nyttan av räntesänkning skulle bli tvåfaldig, nämligen dels minskade utgifter för låntagarna och dels en uppmuntran till förnyade ansträngningar.» Att en räntesänkning därför nu bör företagas å dessa lån anser jag både behövt och rättvist.

Men då uppställer sig frågan vid vilken räntesats man lämpligen bör stanna. Vid egnahemslånerörelsens början fastställde man räntan till samma belopp, som gällde för inlåningsräntan i postsparbanken eller 3.6 procent. Något i samma väg anser jag att man bör göra även nu. För närvarande är ju postsparbankens inlåningsränta 2 procent, och omkring 500 miljoner kronor äro inlånade på detta sätt. Alltså mer än dubbelt så stort kapital, som det som är investerat i jordbruksegnahemslån. Beräknar man att förvaltningskostnaderna för postsparbankens del icke belöpa sig till mer än omkring en halv procent, skulle ju staten om man använde dessa pengar för egnahemslånerörelsen inte direkt förlora något om man fastställde räntan till 2 ¹/₂ procent. Och härigenom skulle man kunna bringa en god hjälp för en ganska stor grupp yrkesutövare. För min del anser jag denna hjälp vara mycket behjärtansvärd, då övervägande delen av dem, som komma i åtnjutande av densamma, i ekonomiskt avseende helt säkert höra till den allra sämst lottade näringsgruppen i samhället.

Jag tillåter mig därför hemställa,

att riksdagen ville besluta, att räntan å egnahemslån för jordbruksändamål måtte fastställas till 2 ¹/₂ procent.

Stockholm den 18 januari 1936.

Axel Hansson
i Rubbestad.